

Emma Kari vihr

Kirjallinen kysymys koulutuksellisesta tasa-arvosta varhaiskasvatuksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Elokuussa 2015 tuli voimaan lakimuutos, jolloin lasten päivähoidosta annetun lain nimi muuttui varhaiskasvatuslaiksi. Lakiin tehdyillä muutoksilla varhaiskasvatus määriteltiin ensimmäistä kertaa lain tasolla ja sille asetettiin kattavat ja vaativat tavoitteet. Lain mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lain mukaan varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja muussa varhaiskasvatuksessa.

Käsitellessään hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sivistysvaliokunta (6.3.2015) totesi muun muassa seuraavaa: "Tasa-arvon toteutuminen edellyttää, että varhaiskasvatuksesta luodaan sisällöllisesti vahva kokonaisuus, jonka avulla syrjäytymiskehitykseen voidaan puuttua jo varhaislapsuudessa. Tämä tulee ottaa korostuneesti huomioon varhaiskasvatuslain jatkovalmistelussa."

Lainsäädännön yhteydessä hyväksyttiin eduskunnassa myös lausuma, että hallitus seuraa varhaiskasvatuslain kokonaisvaikutuksia sekä vaikutuksia laatuun ja ryhmäkokoihin ja ryhtyy varhaiskasvatuslain toisen vaiheen uudistamisen yhteydessä toimenpiteisiin laista puuttuvien keskeisten määritelmien täsmentämiseksi, jotta turvataan lasten kokonaisvaltainen hoiva, kasvu ja kehitys.

Varhaiskasvatuslaissa säädetyissä varhaiskasvatuksen tavoitteissa todetaan muun muassa, että tavoitteena on tukea oppimisen edellytyksiä sekä edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellista tasa-arvoa.

Päiväkodeissa tapahtuvan varhaiskasvatuksen laatua säädellään monin tavoin muun muassa henkilökunnan koulutustason ja ryhmäkokojen osalta. Sen sijaan perhepäivähoitajilta ei edellytetä tiettyä koulutustasoa, eikä niin sanottua muuta varhaiskasvatusta säädellä juuri mitenkään. Henkilöstön kelpoisuudet, henkilöstön määrä, toiminta-aika ja lapsiryhmän koko ovat pitkälti toiminnan järjestäjän päätettävissä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n selvityksen mukaan hyvätuloisten koulutettujen vanhempien lapset ovat päiväkodeissa ja vähemmän koulutettujen lapset perhepäivähoidossa. Kotona olevien vanhempien lapsille osoitetaan pääsääntöisesti ns. kerhotoimintaa eli muuta varhaiskasvatusta, jonka laatua ei ole säädelty mitenkään ja jota tarjotaan vain 2—3 kertaa viikossa. Pedagogiseen varhaiskasvatukseen osallistuminen on siis vahvasti sidoksissa lapsen perhetaustaan.

Kirjallinen kysymys KK 89/2016 vp

Koulutuksellisen tasa-arvon toteutumisen kannalta on ongelmallista, että 3—5-vuotiaista lapsista alle 70 % osallistuu päiväkodeissa opettajan johdolla tapahtuvaan varhaiskasvatukseen, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Tämä on selkeästi alle OECD:n maiden keskitason. YK:n lasten oikeuksien komitea huomautti jo vuonna 2011, että Suomen tulisi lisätä lasten vanhempien tietoisuutta varhaiskasvatusohjelmien merkityksestä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten koulutuksellinen tasa-arvo toteutuu varhaiskasvatuksessa silloin, kun eri toimintamuotojen reunaehdot, henkilöstön kelpoisuudet sekä toiminta-ajat poikkeavat suuresti toisistaan?

Helsingissä 25.2.2016

Emma Kari vihr